

Rigsadvokaten
Frederiksholms Kanal 16
1220 København K

STATSADVOKATEN I VIBORG
RØDEVEJ 1
8800 VIBORG

TELEFON: 72 68 90 00
FAX: 72 68 94 99
E-MAIL: SAV@ANKL.DK
www.anklagemyndigheden.dk

DATO 13. april 2018

JOURNAL NR.
SAV-2017-2100112-5

SAGSBEHANDLER: KGP/HS

Tilbageholdelse og enerumsanbringelser af børn under 15 år

Jeg har som et led i mit tilsyn med politikredsene i 2017 gennemgået de tilbageholdelser og enerumsanbringelser af børn under 15 år, som er indberettet af politikredsene i forbindelse med halvårsrapporterne for 1. halvår og 2. halvår 2017.

Min gennemgang af indberetningerne for 1. halvår 2017 er drøftet på tilsynsbesøgene i politikredsene i efteråret/vinteren 2017, og jeg har i den forbindelse drøftet hjemlen for tilbageholdelserne med kredsene i relevant omfang.

Politikredsenes interne kontrol med tilbageholdelser og enerumsanbringelser af børn under 15 år er desuden drøftet på et møde med kvalitetscheferne i marts 2017.

1. Udviklingen i antallet af tilbageholdelser og enerumsanbringelser

Antallet af tilbageholdelser og enerumsanbringelser i 2017 fordeler sig som angivet i nedenstående skema. Tallene angivet i parentes angiver det tilsvarende antal i 2016.

	Tilbageholdelser			Enerumsanbringelser		
	1. halvår	2. halvår	I alt 2017	1. halvår	2. halvår	I alt 2017
NJYL	1 (5)	3 (5)	4 (10)	0 (1)	1 (1)	1 (2)
ØJYL	10 (1)	2 (4)	12 (5)	0 (0)	0 (1)	0 (1)
MVJYL	6 (3)	8 (7)	14 (10)	1 (1)	0 (0)	1 (1)
SØJYL	3 (5)	7 (2)	10 (7)	1 (1)	0 (0)	1 (1)
SJYL	1 (3)	2 (9)	2 (12)	0 (1)	0 (0)	0 (1)
FYN	3 (8)	2 (3)	5 (11)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
I alt	24 (25)	24 (30)	48 (55)	2 (4)	1 (2)	3 (6)

MVJYL har i halvårsrapporten anført, at der er tale om 7 tilbageholdelser fordelt på 6 sager, men af skemaet fremgår 8 tilbageholdelser fordelt på 7 sager.

Jeg har undtaget 8 af de indberettede tilbageholdelser fra opgørelsen, idet jeg ikke finder, at disse tilbageholdelser er omfattet af indberetningsordningen uagtet at der er udarbejdet skema i forbindelse med tilbageholdelsen. Disse tilbageholdelser er nærmere beskrevet under pkt. 3 nedenfor.

Antallet af enerumsanbringelser er halveret fra 2016 til 2017, således at der i 2017 alene er foretaget 3 enerumsanbringelser i Vestdanmark, hvilket er meget positivt.

Det samlede antal tilbageholdelser i Vestdanmark er faldet i forhold til både 2016, hvor der var 55 tilbageholdelser, og 2015, hvor der var 52 tilbageholdelser, og den positive udvikling fra 2013 og 2014, hvor der var hhv. 99 og 96 tilbageholdelser, er således fortsat.

Der ses en stigning i antallet af tilbageholdelser fra 2016 til 2017 i Østjyllands Politi, Midt- og Vestjyllands Politi og Sydøstjyllands Politi, mens antallet af tilbageholdelser er faldet i de øvrige politikredse. Der er dog tale om relativt små tal, hvorfor der må forventes udsving over tid.

2. Statsadvokatens gennemgang af tilbageholdelser og enerumsanbringelser

Jeg har efter en gennemgang af de udarbejdede skemaer og kredsenes bemærkninger til de enkelte tilbageholdelser vurderet, at betingelserne for enerumsanbringelse har været opfyldt i alle 3 tilfælde, hvilket er meget tilfredsstillende.

Resultatet af min gennemgang af tilbageholdelserne kan illustreres således:

	1. halvår		2. halvår	
	Betingelser opfyldt	Betingelser ikke opfyldt	Betingelser opfyldt	Betingelser ikke opfyldt
NJYL	1	0	3	0
ØJYL	8	2	1	1
MVJYL	4	2	8	0
SØJYL	3	0	7	0
SJYL	1	0	2	0
FYN	3	0	2	0
I alt	20	4	23	1

I 2016 var der alene 2 tilbageholdelser, som ikke opfyldt betingelserne i retsplejelovens kapitel 75 b, mens der i 2015 var 15 tilbageholdelser, som ikke opfyldt betingelserne. Der er således tale om en stigning i forhold til 2016, men et fald i forhold til 2015.

Østjyllands Politi har indberettet 2 tilbageholdelser for 1. halvår og 1 tilbageholdelse for 2. halvår, som ikke opfylder betingelserne. I de to tilbageholdelser fra 1. halvår er der som begrundelse for tilbageholdelsen angivet konstatering af identitet, hvilket dog vurderes at kunne være sket på stedet med hjælp fra vagtcentralen. Begge sager vedrører tyveri for mindre beløb. Tilbageholdelsen fra 2. halvår burde muligvis være foretaget efter politiloven, idet det fremgår af skemaet, at begrundelsen for tilbageholdelsen var tvivl om, hvorvidt barnet skulle retur til institution eller forældre. Politikredsen har i forbindelse med gennemgangen af de tre tilbageholdelser vurderet, at betingelserne ikke var opfyldt.

Midt- og Vestjyllands Politi har indberettet to tilbageholdelser i 1. halvår, som ikke opfylder betingelserne. Begge tilbageholdelser foretages i forbindelse med en sag om tyveri af is fra en kiosk, hvor der også foretages anholdelse af to personer over 15 år, som alle erkender tyveriet. Politikredsen har i forbindelse med indberetningen vurderet, at betingelserne for tilbageholdelse efter retsplejelovens regler ikke var opfyldt, og har i den forbindelse oplyst, at politiet er bedt om at følge op på sagen.

Det bemærkes endvidere, at 4 af de tilbageholdelser, hvor jeg har vurderet, at retsplejelovens betingelser var opfyldt, burde være overgået til politiloven på et tidligere tidspunkt, end det der fremgår af skemaerne. Der er tale om 2 tilbageholdelser foretaget af Midt- og Vestjyllands Politi i 1. halvår og 2 tilbageholdelser foretaget af Sydøstjyllands Politi i 2. halvår. Kredsen har i forbindelse med deres gennemgang af tilbageholdelserne gjort opmærksom på problemstillingen.

Derudover har jeg vurderet, at tilbageholdelsen i to tilfælde burde have været afsluttet på et tidligere tidspunkt end sket:

Et af disse tilfælde vedrører tilbageholdelse af en mindreårig med henblik på afhøring uden mulighed for at samstemme forklaring med tre undvegne men identificerede medgerningsmænd, som ligeledes var under den kriminelle lavalder. Denne tilbageholdelse blev drøftet på tilsynsbesøget hos Fyns Politi, og jeg tilkendegav i den forbindelse, at tilbageholdelsen alene opfylder betingelserne frem til det tidspunkt, hvor politiet bliver bekendt med, at de øvrige medgerningsmænd tillige er under den kriminelle lavalder. Politikredsen oplyste i den forbindelse, at det ikke fremgår klart, hvornår politiet bliver bekendt med medgerningsmændenes alder.

Et andet af disse tilfælde vedrører tilbageholdelse af en mindreårig i forbindelse med ransagning på bopælen efter koster fra et muligt tyveri begået i forening med den

mindreåriges far, samt i forbindelse med efterfølgende afhøring på politistationen. Denne tilbageholdelse er drøftet på tilsynsbesøget hos Sydøstjyllands Politi i hvilken forbindelse jeg tilkendegav, at tilbageholdelsen vurderes at opfylde retsplejelovens betingelser i forbindelse med ransagningen på bopælen men ikke i forbindelse med den efterfølgende afhøring på politistationen, idet det vurderes, at denne afhøring kunne være foretaget på bopælen eller på et senere tidspunkt.

Jeg kan desuden oplyse, at der vurderes at være fejl i skemaerne lige under halvdelen af de tilbageholdelser, som vurderes at opfylde betingelserne.

3. Tilbageholdelser, som ikke er omfattet af indberetningen

Jeg har i forbindelse med min gennemgang af indberetningerne vurderet, at 8 af de indberettede tilbageholdelser ikke er omfattet af indberetningsordningen, selvom der er udarbejdet skema i forbindelse med tilbageholdelsen. Disse sager er således undtaget fra opgørelsen.

Nordjyllands Politi har indberettet 4 af disse tilfælde, som vedrører to forskellige sager, men under tilsvarende omstændigheder, idet de unge i begge tilfælde var fulgt frivilligt med til politistationen til afhøring i forbindelse med butikstyveri. Indberetningerne blev drøftet i forbindelse med tilsynsbesøget ved Nordjyllands Politi, herunder med fokus på, hvorvidt de unge kunne give samtykke til at følge med på stationen. Kredsen har efterfølgende oplyst, at forældrene ikke havde givet samtykke i den ene sag, og at det ikke fremgår, om der er givet samtykke fra forældrene i den anden sag, men at man fortsat ikke vurderer, at der er tale om tilbageholdelser efter retsplejelovens kapitel 75 b, men i stedet at politiet ikke har været tilstrækkelig opmærksom på, at unge under 15 år som udgangspunkt ikke kan give samtykke til at tage med på politistationen. Jeg er enig med politikredsen i, at der ikke er tale om tilbageholdelser efter retsplejelovens regler, og jeg mener således ikke, at tilbageholdelserne er omfattet af indberetningsordningen.

Midt- og Vestjyllands Politi har indberettet 2 af disse tilfælde, som begge vurderes reelt at være foretaget efter politiloven. Der er tale om tilbageholdelse af den samme unge u. 15 år i to forskellige tilfælde. I begge tilfælde erkender den unge at være gerningsmand til et indbrud, men han afhøres ikke til sagerne og tilbageholdelse alene med henblik på udlevering til Skovhuset, hvor han er anbragt. Jeg er enig med politikredsen i, at der reelt er tale om tilbageholdelser efter politiloven og jeg finder således ikke, at tilbageholdelserne er omfattet af indberetningsordningen.

De sidste 2 tilfælde er indberettet af Syd- og Sønderjyllands Politi og vedrører anholdelse af personer, som politiet ikke er bekendt med alderen på, men som skønnes at være over 15 år. Da politiet bliver bekendt med de pågældendes alder besluttet det i begge tilfælde at foretage en kortvarig tilbageholdelse efter politiloven med henblik på overdragelse til værger. Disse tilbageholdelser er efter min vurdering ikke omfattet af indberetningsordningen.

4. Statsadvokatens sammenfattende bemærkninger

Antallet af enerumsanbringelser er i 2017 faldet til 3 enerumsanbringelser fordelt på tre kredse. Alle enerumsanbringelserne vurderes at opfylde betingelserne herfor. Politikredsens anvendelse af enerumsanbringelser er således meget tilfredsstillende.

Det samlede antal tilbageholdelser i 2017 er faldet i forhold til tidligere år, hvilket indikerer at den positive udvikling på området fortsætter.

Nordjyllands Politi, Syd- og Sønderjyllands Politi og Fyns Politi har hver især halveret antallet af tilbageholdelser i forhold til 2016, ligesom alle de foretagne tilbageholdelser vurderes at opfylde retsplejelovens betingelser herfor. En enkelt tilbageholdelse foretaget af Fyns Politi burde dog have været afsluttet tidligere, hvilket er drøftet med kredsens på tilsynsbesøget i efteråret 2017.

I Sydøstjyllands Politi ses en stigning i antallet af tilbageholdelser fra 2016 til 2017, hvilket skyldes en stigning i antallet af tilbageholdelser i 2. halvår 2017.

Tilbageholdelserne vurderes alle at opfylde betingelserne i retsplejeloven, og stigningen i antallet af tilbageholdelser må således tilskrives karakteren af de sager, som er behandlet i politikredsen i perioden.

Jeg har ved min gennemgang vurderet, at en tilbageholdelse i 1. halvår burde være afsluttet tidligere end sket, hvilket er drøftet med politikredsen på tilsynsbesøget i 2017, mens to tilbageholdelser i 2. halvår burde være overgået til politiloven på et tidligere tidspunkt end angivet på skemaet, hvilket kredsens selv har gjort opmærksom på i sin indberetning for 2. halvår. Politikredsen har i halvårsrapporten for 2. halvår desuden oplyst, at lederen af Operationscenteret (Vagtcentralen) har indskærpet reglerne for de pågældende medarbejdere ligesom lederen på ny generelt vil informere om reglerne på området.

I Østjyllands Politi og Midt- og Vestjyllands Politi ses en stigning i antallet af tilbageholdelser fra 2016 til 2017, ligesom de 5 tilbageholdelser, som ikke opfylder retsplejelovens betingelser, er foretaget i disse kredse.

I Østjyllands Politi er antallet af tilbageholdelser faldet fra 1. halvår til 2. halvår 2017, således at antallet af tilbageholdelser i 2. halvår er blandt de laveste i Vestdanmark. Der er både i 1. halvår og i 2. halvår foretaget tilbageholdelser, som ikke opfylder retsplejelovens betingelser, men det skal i den forbindelse bemærkes, at den tilbageholdelse, som foretages i 2. halvår uden at betingelserne er opfyldt, muligvis skulle være foretaget efter politiloven, således at der er tvivl om, hvorvidt tilbageholdelsen reelt er omfattet af indberetningsordningen. Der er ingen af de tilbageholdelser, der vurderes at opfylde betingelserne, som burde være overgået til politiloven på et tidligere tidspunkt.

Det fremgår af halvårsrapporten for 1. halvår, at kredsens egen gennemgang af indberetningen for 1. halvår har givet anledning til, at reglerne for tilbageholdelser vil blive indskærpet, og at det vil blive indskærpet, at skemaerne skal udfyldes korrekt, ligesom kredsen vil følge udviklingen tæt. Disse initiativer ser umiddelbart ud til at have været tilstrækkelig til at sikre, at antallet af tilbageholdelser igen er faldet. Der ses dog fortsat udfordringer med korrekt udfyldelse af skemaet, idet ingen af skemaerne i de to tilbageholdelser fra 2. halvår er udfyldt korrekt, selvom vigtigheden af korrekt udfyldelse af skemaerne også blev drøftet på tilsynsbesøget i kredsen i efteråret 2017.

Antallet af tilbageholdelser i Midt- og Vestjyllands Politi er steget fra 1. halvår til 2. halvår 2017, men der ses alligevel en positiv udvikling, idet antallet af tilbageholdelser, som ikke opfylder betingelserne, er faldet fra 2 i 1. halvår til 0 i 2. halvår, ligesom antallet af tilbageholdelser, som opfylder betingelserne, men som burde være overgået til politiloven på et tidligere tidspunkt, ligeledes er faldet fra 2 i 1. halvår til 0 i 2. halvår.

Midt- og Vestjyllands Politi har i halvårsrapporten for 1. halvår 2017 samt i forbindelse med tilsynsbesøget i efteråret 2017 oplyst, at stigningen i antallet af tilbageholdelser fra 2. halvår 2016 til 1. halvår 2017 skyldes, at man i en periode ikke havde haft en tovholder på området i politisøjlen, hvilket der ville blive taget hånd om. Det fremgår af halvårsrapporten for 1. halvår, at kontrollen fremadrettet vil blive udført af en særlig udpeget sagsleder, som har indskærpet reglerne på området for vagtcentralen, som herefter vil have et øget fokus på sagerne, ligesom sagslederen vil følge området tæt.

I forhold til stigningen i antallet af tilbageholdelser fra 1. halvår til 2. halvår 2017 bemærkes desuden, at 4 tilbageholdelser i 2. halvår foretages i samme sag.

Samlet set er det således min vurdering, at politikredsene anvendelse af reglerne om tilbageholdelse af børn under 15 år samt politikredsene egenkontrol hermed er tilfredsstillende.

Jeg har i den forbindelse særligt lagt vægt på, at der alene er identificeret 5 tilbageholdelser fordelt på 4 sager, som ikke opfylder retsplejelovens betingelser for tilbageholdelse, samt at politikredsene i alle tilfælde selv har identificeret tilbageholdelserne og iværksat relevante initiativer, således at der i 2. halvår alene er foretaget en enkelt tilbageholdelse, som ikke opfylder retsplejelovens betingelser, og at denne tilbageholdelse muligvis burde være foretaget efter politiloven og således muligvis ikke er omfattet af indberetningsordningen.

Jeg finder på den baggrund - og på baggrund af den positive udvikling de senere år - at der ikke længere er behov for, at statsadvokaten følger området tilsynsmæssigt, og jeg skal derfor anbefale, at indberetningsordningen afskaffes.

Eventuelle henvendelser kan rettes til senioranklager Katrine Grønkjær Pedersen.

Kopi af denne redegørelse er sendt til politikredsene i Jylland og på Fyn.

Med venlig hilsen

Michael Møller Hansen
Vicestatsadvokat